

Motion till riksdagen 2006/07:N364

av **Eva Johnsson (kd)**

Bättre reglering av elnäten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regleringen av elnäten.

Stormen Gudruns konsekvenser och efterspel

Det har gått 20 månader sedan de värsta stormarna i mannaminne drog in över Kronobergs län. Cirka 75 miljoner kubikmeter skog fälldes. Enskilda skogsbrukare fick hela sitt livsverk spolierat. Hundratals hushåll drabbades av långvariga elavbrott och telefonförbindelser slogs ut. Flera människor dog i samband med påföljande röjningsarbeten. Det som hände den 8 och 9 januari 2005 var en verklig katastrof. Fortfarande ligger träd kvar i skogen och strömvabrott förekommer. Elbolagen har kommit långt i återuppbyggnaden av elnäten medan Telia ännu inte verkar ha insett allvaret i situationen vilket naturligtvis går ut över abonnenterna.

Kompensation till kunderna

Andra saker som har hänt är att hårdare krav har ställts på nätbolagen. En ny lagstiftning har inträtt som innebär att om strömvabrott blir längre än 12 timmar ska konsumenterna få ersättning. Jag är tveksam till om det verkligen hjälper en ensam villaägare som blir utan ström i flera dagar att få en ersättning från elbolaget. I stället för att ge säkrare elleveranser till människor som bor på landsbygden kommer förslaget att innebära fortsatta avbrott men med en ersättning som plåster på såren.

Det kan kännas tröstande att få en ekonomisk ersättning, men det bidrar inte till säkrare elnät. Elavbrott är både irriterande, gör det svårt att få privat-

Fel! Okänt namn på

livet att fungera samt försvårar företagens möjligheter att verka. Det vore därför bättre att ge bolagen bättre förutsättningar att investera i förbättrade nät i stället för att betala ersättningar för elavbrott. Jag tror att de flesta delar uppfattningen att det är orimligt att höja kraven på ersättning innan nätbolagen har fått en ärlig chans att förbättra näten.

Elavbrott vanligt i glesbygd

Det finns stora skillnader i leveranssäkerhet beroende på del av landet. De som bor i storstäderna och tätorterna förstår inte hur landsbygdsboende har det. Elavbrott är betydligt vanligare i glesbygd än i tätort. Den största orsaken till det är att kostnaden för att öka leveranssäkerheten är högre i glesbygd än i tätort. Det går kanske inte att ställa fullt ut samma krav på leveranssäkerhet som i tätorterna, men det går att kräva betydligt bättre standard än vad som är fallet idag. Det krävs, vilket har konstaterats vid upprepade tillfällen, omfattande investeringar i det svenska elnätet.

Ge bra investeringsförutsättningar

Bolagen måste dock få rätt förutsättningar för investeringar i näten. Nu regleras detta med den så kallade nätnyttomodellen. Modellen bygger på ett fiktivt nät, vilket är helt fel eftersom det finns stora skillnader vad gäller klimat, geografiskt läge, förbrukningsutveckling och distribution mellan de olika nätbolagen. I stället för att stimulera investeringar i säkra nät verkar den nu uppbromsande.

För att säkra elleveranserna på landsbygden krävs en metod som gynnar investeringar. Därför borde man fasa ut nätnyttomodellen och ersätta den med en ex ante-modell som används i vår omvärld, det vill säga en förhandsprövning av investeringar och avgifter. Ett bra exempel på en fungerande regleringsmodell är den brittiska modellen. Den bygger i korthet på att en förhandling mellan ansvarig myndighet och nätbolagen genomförs och att man kommer överens om gemensamma mål för näten den kommande tre- till femårsperioden.

I budgetförslaget beskrivs att Lagrådet inte tycker att nuvarande efterhandsprövningssystem är tillfyllest vad beträffar genomförandet av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas m.m. En särskild utredare arbetar därför med att nu se över den aktuella lagstiftningen. Det är dock nödvändigt att markera att efterhandsprövning nu bör ersättas med förhandsprövning.

När man gör en förändring av ovan angivet slag bör man också se till helheten, stimulans för investeringar, rimliga nätavgifter och rimligt system för avbrottsersättningar. Det blir en form av samhällskontrakt mellan myndighet, nätbolag och elkonsumenter. Det kan finnas skönhetsfläckar i den nya lag-

Fel! Okänt namn på

stiftningen som reglerar avbrottsersättningen, och detta bör man kunna se över samtidigt som man förändrar regleringen för nätinvesteringar och nätavgifter.

Stockholm den 23 oktober 2006

Eva Johnsson (kd)